



BOSHLANG'ICH SINFLARDA EKOLOGIK TA'LIMNI INNOVATSION METODLAR ORQALI TASHKIL ETISH

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Nuraliyev Nurbek

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakultiteti, 3BT-S-21guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17337234>

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda ekologik ta'limni innovatsion metodlar orqali tashkil etishning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Maqolada innovatsion pedagogik texnologiyalar yordamida o'quvchilarda atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish, ekologik ong va ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuv yordamida ekologik ta'limni qiziqarli, interfaol va samarali tashkil etishning ta'lim sifatini oshirishdagi roli muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: ekologik ta'lim, innovatsion metodlar, boshlang'ich ta'lim, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik ong, ijtimoiy mas'uliyat, ta'lim sifatini oshirish.

Abstract: This article examines the organization of ecological education in primary grades through innovative methods. The study analyzes the use of innovative pedagogical technologies to develop students' environmental protection skills, ecological awareness, and social responsibility. The role of innovative approaches in making ecological education engaging, interactive, and effective to improve the quality of education is also discussed.

Keywords: ecological education, innovative methods, primary education, pedagogical technologies, interactive methods, project-based learning, environmental protection, ecological awareness, social responsibility, improving education quality.

Аннотация: В данной статье рассматривается организация экологического образования в начальных классах с использованием инновационных методов. Анализируется применение инновационных педагогических технологий для формирования у учащихся навыков охраны окружающей среды, экологического сознания и социальной ответственности. Также обсуждается роль инновационного подхода в организации увлекательного, интерактивного и эффективного экологического образования для повышения качества обучения.

Ключевые слова: экологическое образование, инновационные методы, начальное образование, педагогические технологии, интерактивные методы, проектное обучение, охрана окружающей среды, экологическое сознание, социальная ответственность, повышение качества образования.

Boshlang'ich sinflarda ekologik ta'lim o'quvchilarning tabiatga hurmat, atrof-muhitni muhofaza qilish va ekologik ongini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda global ekologik muammolar, iqlim o'zgarishi va tabiiy resurslarning kamayishi ta'lim jarayonida ekologik madaniyatni erta yoshdan shakllantirishni dolzarb masalaga aylantirmoqda. Shu bois, boshlang'ich sinflarda o'quvchilarga atrof-muhitni qadrlash, uni asrash va ekologik mas'uliyatni o'rgatish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Innovatsion



pedagogik yondashuvlar ekologik ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida o'quvchilar ekologik bilimlarni amaliy tarzda o'zlashtiradi, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, innovatsion metodlar o'quvchilarning ekologik ongini oshirish, tabiatni asrashga bo'lgan mas'uliyatini shakllantirish va ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Shu sababli, boshlang'ich sinflarda ekologik ta'limni innovatsion metodlar orqali tashkil etish o'quvchilarning bilim, ko'nikma va shaxs sifatida rivojlanishini ta'minlash, ularning ekologik mas'uliyatini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim vosita hisoblanadi.

Boshlang'ich sinflarda ekologik ta'lim o'quvchilarning tabiatni qadrlash, ekologik ong va mas'uliyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuv pedagogik jarayonda ilg'or metod va texnologiyalarni qo'llashni nazarda tutadi, shu orqali o'quvchilarning bilim olish jarayoni interfaol, qiziqarli va samarali bo'ladi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o'quvchilarning ekologik bilimlari va ko'nikmalarini amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Interfaol metodlar va loyiha asosida o'qitish, interfaol metodlar: guruh muhokamalari, rolli o'yinlar, ekovoyajlar va laboratoriya mashg'ulotlari orqali o'quvchilar ekologik jarayonlarni tushunadi va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Loyiha asosida o'qitish: o'quvchilar ekologik loyihalar yaratish orqali amaliy ko'nikmalar hosil qiladi. Masalan, maktab hududida ekologik tadbirlar o'tkazish, chiqindilarni ajratish va tabiiy resurslarni tejash bo'yicha loyihalar amalga oshiriladi. STEAM yondashuvi va AKT imkoniyatlari: STEAM yondashuvi: fanlararo integratsiyani ta'minlab, o'quvchilarga ekologik muammolarni ilmiy va kreativ usullarda hal qilish imkonini beradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT): o'quvchilarga ekologik mavzularni vizual va interfaol tarzda taqdim etish, masofaviy darslar va interaktiv loyihalarni amalga oshirish imkonini yaratadi. Innovatsion metodlar orqali ekologik ta'limning afzalliklarini quyidagilarda ko'rishimiz mumkin. O'quvchilarning ekologik faolligini oshiradi, tabiatni muhofaza qilish va ekologik mas'uliyatni rivojlantiradi, ilmiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi, interfaol va qiziqarli ta'lim jarayonini ta'minlaydi, o'quvchilarning shaxs sifatida ekologik ongini rivojlantiradi va jamiyatda mas'uliyatli fuqarolar sifatida shakllanishiga yordam beradi. Amaliy qo'llash imkoniyatlari ushbu ko'rinishlarda nomoyon bo'ladi. O'qituvchilar ekologik ta'limni innovatsion metodlar orqali tashkil etishda: Dars va mashg'ulotlarni interfaol shaklda rejalashtiradi, ekologik loyihalarni guruh ishlari orqali amalga oshiradi, STEAM yondashuvi yordamida ekologik muammolarni o'quvchilarning kundalik hayotiga bog'laydi, AKT vositalari yordamida ekologik mavzularni vizual va interfaol tarzda o'rgatadi. Shu tarzda, innovatsion metodlar yordamida boshlang'ich sinflarda ekologik ta'limni tashkil etish o'quvchilarning bilim, ko'nikma va shaxs sifatida rivojlanishini ta'minlash, ularning ekologik ongini shakllantirish va ta'lim sifatini oshirishda samarali vosita hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda ekologik ta'limni innovatsion metodlar orqali tashkil etish o'quvchilarning tabiatni qadrlash, ekologik ong va mas'uliyatini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'lim jarayoni qiziqarli, samarali va motivatsion bo'ladi. Shu bilan birga, innovatsion metodlar ekologik bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini



rivojlantirish imkonini beradi. Natijada, ekologik ta'lim o'quvchilarning shaxs sifatida yetukligini ta'minlash, ularning ijtimoiy mas'uliyatini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda samarali mexanizm sifatida xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Azizxo'jayeva, N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2020.
2. To'raqulov, X. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Ziyayeva, D. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
4. Meliyeva, D. O. (2025). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI. *Inter education & global study*, (2), 320-328.
5. Мелиева, Д. (2024). Boshlang 'ich sinf o 'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 1106-1108.
6. Mavlonova, R., Azizxo'jayeva, N.N. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
7. Polat, E.S. *Novye pedagogicheskie i informatsionnye texnologii v sisteme obrazovaniya*. – Moskva: Akademiya, 2016.
8. Prensky, M. *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. – London: SAGE Publications, 2010.
9. Trilling, B., Fadel, Ch. *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. – San Francisco: Jossey-Bass, 2009.
10. Fullan, M. *The New Meaning of Educational Change*. – New York: Teachers College Press, 2015.